

הצעות לפעילויות לקראת בחירות בישראל:

להלן הצעות לפעילויות שונות בנושא הבחירות בישראל, אותם ניתן להתאים לפי קבוצת גיל, היקף הפעילות, תחומי עניין ומטרות אישיות של הקהילה שלכם. כל אחת מהפעילויות מופיעה בנפרד בהמשך, אך מומלץ לפתוח בכל פעילות עם הפתיחה הבאה (למעט גן וילדים צעירים מאוד). מטרת הפתיחה היא לתת הקשר כללי לפני הפעילות הספציפית.

כיצד לחבר את הפעילויות לקהילות בתפוצות?

במסגרת הפעילויות, המטרה היא לחבר את הקהילות בתפוצות למתרחש בארץ, להבין את מהלך הבחירות, לדעת מה הם הנושאים החמים, וללמוד על הדמוקרטיה הישראלית אשר יחבר אותם לישראל.

ביחידות המבוא צוינו הנושאים המדוברים בקהילות כמו סעיף הנכד המשפיע על עלייה לארץ, וועדת חקירה ל-7 באוקטובר, ונושא שוויון בנטל. כמובן שניתן גם לקחת בחשבון את הדינמיקה של מדינת ישראל עם הזרמים השונים.

לכן בפעילות של הצעת חוק, אפשר לעודד את המשתתפים להעלות נושאים שחשובים להם ולהצביע על זה. בפעילות על הכרזת העצמאות המטרה היא שהקבוצות השונות יבחרו משפטים ורעיונות שהם מתחברים אליהם, ובכך להרגיש חיבור לרעיונות של הקמת המדינה. ובפעילות הבחירות כמובן המטרה היא להכיר את המפלגות השונות, להבין את המצעים השונים ובפרט את דעותיהם לגבי הנושאים החשובים לקהילות בתפוצות. זאת בכדי שירגישו חלק ויצביעו למפלגה שהם הכי מתחברים אליה (גרסה ארוכה) או לחלופין שיוכלו לייצג אותם ולהבין את עמדותיהם בבניית הקואליציה והאופוזיציה. (גרסה קצרה) באמצעות הנושאים החשובים לקהילות בתפוצות, הבחירות יכולות להיות כלי לחיבור לישראל והכרת המפלגות והדמויות השונות ודעותיהם.

הצעה #1 פתיחה לכל פעילות – הכנסת, נעים מאוד

זמן הפעילות: 15 דקות

מטרות:

- היכרות עם הכנסת כסמל של מדינת ישראל ושל הדמוקרטיה הישראלית;
- הבנת חשיבות הכנסת לחברה הישראלית והיכרות על תפקידיה: ייצוג, חקיקה ופיקוח

ציוד:

- מפת מדינת ישראל, לוח מחיק, טושים ללוח

מידע:

מומלץ לכתוב את הרעיונות המרכזיים על לוח מחיק

מדינת ישראל היא מדינה יהודית ודמוקרטית. דמוקרטיה פירושה שלטון העם. לפי כללי הדמוקרטיה בישראל, אחת לכמה שנים האזרחים בוחרים נציגים לשלטון שיציגו אותם ויבטאו את רצון הציבור באמצעות חקיקת חוקים וקבלת החלטות.

מהי הכנסת? מדוע היא מוסד מרכזי וחשוב בישראל?

הכנסת היא בית הנבחרים של מדינת ישראל והרשות המחוקקת. היא מורכבת מנציגים ונציגות שנבחרו על ידי אזרחי המדינה. השם "כנסת" נגזר מ"אנשי הכנסת הגדולה", שהתקיימה עד חורבן בית שני וכללה 120 זקנים. לכן גם כיום יש בכנסת 120 חברי כנסת.

הכנסת היא אחת משלוש רשויות השלטון:

הרשות המחוקקת (הכנסת), הרשות המבצעת (הממשלה), והרשות השופטת (בתי המשפט).

כל אזרח ישראלי מגיל 21 ומעלה רשאי להתמודד לכנסת, וכל אזרח מגיל 18 ומעלה רשאי להצביע בבחירות לכנסת. חברי הכנסת דנים בנושאים שעל סדר היום הציבורי, מחוקקים חוקים, ומוודאים את יישומם על ידי הממשלה.

שאלו: מהו חוק? מדוע חשוב לחוקק חוקים?

בדומה לכללים בבית או בבית הספר שקובעים מה מותר ומה אסור, כך גם החוקים שמחוקקת הכנסת קובעים מה מותר ומה אסור במדינת ישראל. החוקים מגדירים זכויות וחובות ומאפשרים לנו לחיות חיים מסודרים במדינה.

שאלו: היכן נמצאת הכנסת?

היעזרו במפה והצביעו על כך שהכנסת נמצאת בירושלים – בירת מדינת ישראל.

תפקידי הכנסת, דמוקרטיה ושלוש הרשויות:

שאלו: מהם תפקידי הכנסת? מה עושים חברי הכנסת?

הצביעו על הלוח והסבירו: ייצוג, חקיקה, פיקוח

ייצוג - 120 חברי הכנסת נבחרים על ידי אזרחי ישראל באופן רשמי כל ארבע שנים. הם מייצגים

את הציבור בכנסת ומשקפים את מגוון הדעות והקבוצות בחברה הישראלית: גברים ונשים, בני דתות שונות, חילונים, דתיים וחרדים, ועולים חדשים ממדינות שונות כמו צרפת, אתיופיה, ארצות הברית, מדינות ברית המועצות לשעבר ועוד.

חקיקה - אחד מתפקידי הכנסת המרכזיים הוא חקיקת חוקים החלים על כלל אזרחי המדינה, ולכן היא נקראת הרשות המחוקקת.

פיקוח - הכנסת מפקחת על פעולות הממשלה ומוודאה שהיא פועלת בהתאם לחוקים שנחקקו. ראש הממשלה ורוב שרי הממשלה הם גם חברי כנסת. הפיקוח מתבצע באמצעות דיונים במליאת הכנסת ובוועדות הכנסת, שבהם שרים ובעלי תפקידים בממשלה מציגים את פעולותיהם ונותנים הסברים.

זוהי פתיחה מצוינת שממנה ניתן להמשיך ולבחור אחת מהפעילויות הבאות:
בחירות (#2), חקיקת חוק (#3), או הכרזת העצמאות של ישראל (#4).

הצעה #2 בחירות:

גרסה קצרה וגרסה ארוכה – הסבר כללי:

גרסה ארוכה:

פעילות זו יכולה להיות המרכזית בנושא הבחירות בישראל עבור הקהילה. באמצעות הסבר על המפלגות בישראל ושילוב מגוון של קבוצות גיל, ניתן ממש לערוך בחירות משלכם, לראות למי הקהילה הייתה מצביעה, כמה מנדטים כל מפלגה הייתה מקבלת ואילו קואליציות ניתן היה להקים.

זוהי הזדמנות מדהימה להחיות את הבחירות בישראל עבור הקהילה ולגרום לה להרגיש מחוברת הרבה יותר לפוליטיקה הישראלית.

גרסה קצרה:

במקום להציג את המפלגות הספציפיות בבחירות הנוכחיות, הפעילות מתמקדת בהסבר כיצד מערכת הבחירות בישראל פועלת. הקבוצה/הכיתה יוצרת מפלגות משלה, מצביעה באופן חשאי ופרטי, ולאחר מכן לומדים בעיקר על מושג הקואליציה, הכולל ויתורים ופשרות הנדרשים להקמת ממשלה.

משך זמן:

מספר ימים/שעות (גרסה ארוכה) לעומת כ-45 דקות (גרסה קצרה)

מטרות:

- היכרות עם שיטת הבחירות בישראל
- היכרות עם המפלגות בישראל
- השתתפות קהילתית פעילה תוך חיבור לישראל

ציוד:

- מצגת (PPT) להסבר על הדמוקרטיה הישראלית והמפלגות
- לגרסה הארוכה: קלפיות, פתקי הצבעה עם שמות המפלגות, מעטפות

גרסה קצרה:

חלק 1:

הסבירו כיצד פועלת הדמוקרטיה בישראל וכיצד מתבצעת ההצבעה, כולל מושגים כמו מפלגות, קואליציה ואופוזיציה. בשלב זה מה שחשוב זה הבנת המערכת באופן כללי. השתמשו במצגת כדי להסביר את המונחים ואת התהליך.

חלק 2:

חלקו את הקבוצה/הכיתה לקבוצות קטנות ובקשו מהם ליצור מפלגה משלהם עם נושא כללי שחשוב ומוביל אותם. אפשר גם לבחור מספר תלמידים שייצרו מפלגות והשאר יהיו "אזרחים" שיצביעו (ובהמשך יכולים לקבל תפקידים בקואליציה או באופוזיציה).

חלק 3:

בחירות וקואליציה/אופוזיציה

לאחר שהמפלגות מציגות את הנושאים החשובים להן, מגיע זמן ההצבעה. לאחר קביעת התוצאות, המטרה היא להבין את מושגי הקואליציה והאופוזיציה ואת הוויתורים הנדרשים להקמת קואליציה. המטרה היא להבין את המשמעות של עבודה משותפת למרות ההבדלים בין מפלגות. הסבירו כי הסכמים קואליציוניים כוללים: מימון, תמיכה בחוקים, ובעיקר חלוקת תפקידי שרים.

גם אם לא מגיעים להכרעה בסוף, המטרה היא להמחיש את המורכבות של הדמוקרטיה הישראלית ותהליך הבחירות.

גרסה ארוכה:

חלק 1: תכנון

תכננו את הקבוצות השונות שתיפגשו עמם לאורך זמן וצרו לוח זמנים מסודר, שבו תסבירו לקבוצות שונות בקהילה (ייתכן גם יחד עם שליחים נוספים או אנשים אחרים) על הבחירות הנוכחיות, המפלגות המתמודדות, הנושאים המרכזיים ועוד. תכננו מתי ואיפה יתקיימו הבחירות שלכם.

חלק 2: הסבר ופעילות

ניתן לשלב את "הגרסה הקצרה" בקבוצות השונות, אך חשוב במיוחד להעמיק על המפלגות הקיימות, כפי שמוצג במצגת. אפשר לתת את נקודות המבט של מפלגות שונות, לקיים הצבעה על חוק, ולהדגים כיצד נראית בניית קואליציה יחד עם ההיכרות על השחקנים הרלוונטיים בבחירות הנוכחיות בישראל. בגרסה הארוכה חשוב במיוחד שהמשתתפים יבינו את המפלגות האמיתיות הקיימות לקראת בחירות 2026 כדי להרגיש בטוחים ביום הבחירות ובהצבעה.

חלק 3: יום הבחירות

זהו יכול להיות יום חגיגי במיוחד עם חולצות, סרטים, מדבקות ועוד. ניתן לשלב פעילויות ישראליות, אוכל ישראלי, מוסיקה וסרטים, ממש אירוע. אפשר גם לקיים זאת בצורה פשוטה יותר – קלפי עם מתנדבים שיוודאו שמירה על חשאיות ופרטיות ההצבעה לאורך זמן מסוים, המאפשר לכל מי שמעוניין לבוא להצביע.

ציוד:

פתקי הצבעה, רשימת מפלגות ושמותיהן, קלפי, מעטפות, תיבת הצבעה

חלק 4: תוצאות

בגרסה הארוכה, המטרה היא לשתף את תוצאות הבחירות של הקהילה ולחזק את תחושת המעורבות וההשתתפות והחיבור מול ישראל. הבנת המורכבות של קואליציה ואופוזיציה אינה המטרה המרכזית כאן, אך ניתן לקיים דיון או מפגש המסביר כי הבחירות בישראל אינן מסתיימות ביום הבחירות – אלא דורשות המשך דיונים, משא ומתן ותהליכים כדי לאפשר למערכת הממשלתית לפעול לאחר הבחירות. אפשר גם לקיים מסיבה סביב הכרזת התוצאות ולהוסיף תוכן של דובר, הסבר, או שילוב של פעילויות אחרות כחלק מהאירוע הגדול.

הצעה 3# הצבעה על חוק:

משך זמן: 30 דקות

מטרות:

- היכרות עם עקרונות ההצבעה בכנסת
- הבנת עקרון שלטון הרוב

ציוד:

- תמונת מליאת הכנסת על המסך:
- <https://main.knesset.gov.il/en/pages/streetview.aspx>
- פודיום ופטיש (אם אפשר - אפשר גם להשתמש בשולחן וביד)
- כרטיסים "בעד" ו"נגד"

מהלך הפעילות

פתיחה

הסבירו כי ה-"Google Street View" מציג את מליאת הכנסת:

אולם המליאה הוא לב הכנסת. כאן מתכנסים 120 חברי הכנסת. חלק משמעותי מעבודת הכנסת מתבצע במליאה - כאן מחוקקים חוקים, מקיימים דיונים, שואלים שאלות ונושאים נאומים הנוגעים לסדר היום הציבורי.

חברי הכנסת והממשלה יושבים במפלס התחתון של אולם המליאה. סידור הישיבה מזכיר מנורת שבעת הקנים, שמופיעה גם בסמל המדינה. השולחן הפנימי הוא שולחן הממשלה; ראש הממשלה יושב במרכז, וסגניו מימינו ומשמאלו. שאר השרים יושבים סביב השולחן. שאר המקומות מיועדים לחברי הכנסת: חברי הקואליציה יושבים בצד ימין וחברי האופוזיציה בצד שמאל. הסיעות הקטנות יושבות במרכז.

יושב ראש הכנסת או סגנו (יש הרבה סגנים מהמפלגות השונות) יושב במרכז הבמה בראש האולם. מימין ליושב הראש נמצא הדוכן, ממנו חברי הכנסת נואמים בפני המליאה.

חברי הכנסת מצביעים רק ממקומם, באמצעות בחירה בכפתורים "בעד", "נגד" או "נמנע" במסך שלפניהם. תוצאות ההצבעה מוצגות מיד על גבי שני מסכים גדולים בצדי האולם, וכך ניתן לראות כיצד כל חבר כנסת הצביע. במפלס האמצעי נמצאים יציע התקשורת ויציע האורחים. במפלס העליון נמצא יציע הציבור, הפתוח לקהל הרחב. כל אדם יכול להיכנס לכנסת ולהאזין לדיונים במליאה כאשר הם מתקיימים.

הצגת הפעילות:

בחרו משתתף/ת שישמש/תשמש כיושב/ת ראש הכנסת ובקשו ממנו/ה לעמוד ליד הפודיום/השולחן.

שאלו את המשתתפים: כיצד אתם מקבלים החלטות ביום-יום?

בואו נעמיד פנים שאנחנו חברי כנסת וננסה לנהל דיון ולהצביע על חוק.

הציגו נושא לדיון / בקשו מהקבוצה להציע חוק שהם היו רוצים להצביע עליו. מומלץ לבחור נושא שמעורר דעות שונות וגם הנוגע לקבוצה עצמה.

יושב/ת הראש יזמן/תזמן את המשתתפים להציג את טיעוניהם מהדוכן.

לאחר הצגת מספר טיעונים, יושב/ת הראש יבקש/תבקש מהמשתתפים להצביע באמצעות כרטיסים:

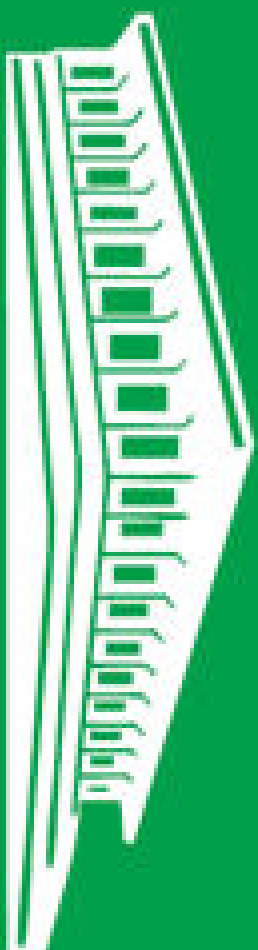

ירוק – בעד

אדום – נגד

ללא הרמת כרטיס – נמנע

ניתן לחזור על הפעילות מספר פעמים, לבחור יושב/ת ראש אחר/ת ולהציע חוקים שונים.

הצעה #4 מגילת העצמאות:

משך זמן: כ-45 דקות

מטרות:

- היכרות עם הרקע ההיסטורי של חתימת מגילת העצמאות והבנת תוכנה
- חיזוק הקשר לישראל

ציוד:

- פוסטר של מגילת העצמאות (להדפסה/להצגה על המסך). הנה הנוסח באנגלית:
<https://main.knesset.gov.il/en/about/pages/declaration.aspx>
- סרטון הקראת מגילת העצמאות עם כתוביות באנגלית:
<https://www.youtube.com/watch?v=6iTcCrooxb4>
- לוח מחיק וטושים
- בריסטולים או דפי נייר, עטים וטושים

מהלך הפעילות

פתיחה

מי יודע מתי מדינת ישראל חוגגת יום הולדת? ה' באייר תש"ח – 14 במאי 1948
מה קרה בתאריך הזה? מדינת ישראל הוקמה.
הציגו עותק של מגילת העצמאות. זוהי מגילת העצמאות של ישראל וזהו המסמך שבו הוכרז
עצמאותה של מדינת ישראל.
בן גוריון קרא מהמגילה ביום הקמת המדינה, ה' באייר תש"ח (14 במאי 1948), במהלך ישיבה
חגיגית של מועצת העם בתל אביב.
על המגילה מופיעות חתימותיהם של 37 חברי מועצת העם, כאשר חתימתו של בן-גוריון מופיעה
בראש.
בשלב זה הקרינו את הסרטון של הכרזת העצמאות עם כתוביות באנגלית.

מה ניתן ללמוד ממגילת העצמאות?

ניתן לחלק את המגילה לשלושה חלקים: עבר, הווה ועתיד – חלוקה שניתן לראות גם פיזית במגילה עצמה.

עבר:

החלק הראשון מציג היסטוריה יהודית מתומצתת וגם הצדקה משפטית לנוכחות העם היהודי בארץ. הוא מתחיל מהתנ"ך עד לשואה.

לצד חשיבות ההיסטוריה, ההצדקה המשפטית המרכזית נשענת על שני אירועים:

1. **הצהרת בלפור (1917)** – הכרה בבית לאומי לעם היהודי בארץ ישראל
2. **תכנית החלוקה של 1947** – הצבעה באו"ם (33 בעד, 13 נגד) להקמת מדינה יהודית

הווה:

חלק זה עוסק במועצת העם, הגוף השלטוני הזמני הקיים לפני הבחירות הראשונות (שהתקיימו ב-1949). בנוסף, המגילה מציינת שוויון זכויות וחירויות לכל אדם, ללא הבדל דת, גזע או מין, כאשר ישראל מוגדרת כמדינה יהודית ודמוקרטית.

עתיד:

חלק זה כולל שלוש פניות לעתיד המדינה:

1. **לאו"ם** – להכיר במדינת ישראל כחלק מהקהילה הבינלאומית ולעודד שיתוף פעולה.
2. **לערבים** – הן בתוך ישראל והן במדינות השכנות, לשיתוף פעולה ולשלום (יש לזכור כי בזמן ההכרזה התנהלה מלחמת העצמאות)
3. **ליהודי העולם** – לעלות לישראל, הבית החדש לעם היהודי (אם רלוונטי, אפשר להוסיף כאן שיתוף אישי על עצמכם או הורכם עלו לישראל).

עובדות מעניינות על המגילה:

- ההכרזה התקיימה בשעה 16:00 ביום שישי, רגע לפני כניסת שבת. בגלל לחץ הזמן לפני שבת, לא הספיקו להעתיק את הנוסח הסופי של המגילה, ולכן החותמים בעצם חתמו מסמך ריק. הטקסט הועתק אליו רק במוצאי שבת.
- ישנן 37 חתימות, מסודרות לפי סדר אלפביתי, כאשר חתימתו של בן-גוריון בראש.
- בין החותמים היו גם שתי נשים: אחת מהן גולדה מאיר, שלימים הפכה לראש הממשלה הראשונה והיחידה של ישראל עד כה. השנייה היא רחל כגן-כהן, פעילה פמיניסטית וחברת כנסת ומקימה של רשת ויצ"ו.

פעילות:

חלקו את המשתתפים לשלוש קבוצות: עבר, הווה ועתיד. כל קבוצה תיגש למגילה, תבחר משפט אחד שהיא מתחברת אליו ותרחיב או תשנה במעט לפי מה שהקבוצה מחליטה. המטרה היא להפוך את המגילה לרלוונטית לחיים שלהם היום: מה מדבר אליהם? עם מה הם מסכימים? מה מחבר אותם לישראל? לאחר מכן, כל קבוצה תציג את מה שכתבה, ויחד ייצרו "מגילת עצמאות" משלהם.

סיכום

- מגילת העצמאות מכילה משמעות מיוחדת לעם היהודי כולו, כמסמך שמגדיר ערכים, מטרות ודרך פעולה. לא רק שחשוב להבין את המשמעות ההיסטורית ואת הדרך שהעם עשה מאז ועד היום, אלא להבין מה מחבר אותנו לישראל.

הצעה #5 משחק זיכרון וחידון (לקטנטנים):

משך זמן: 30 דקות

מטרות:

- היכרות עם מושגים ואירועים הקשורים למדינת ישראל ולכנסת
- היכרות עם סמלים המייצגים את הכנסת וישראל

ציוד:

- עשרה זוגות של תמונות (ניתן להדפיס על דפי A4 -) המפורט להלן

מהלך הפעילות

הצעה לתמונות:

כנסת, סמל המדינה - מנורה, דגל ישראל, העיר העתיקה בירושלים, המילה "שלום", יונה עם עלה של זית, מפת מדינת ישראל, מגילת העצמאות, תמונה של עלייה, קלפי הצבעה בישראל.

פזרו את הכרטיסים על הרצפה כשהתמונות כלפי מטה, וחלקו את המשתתפים לשתי קבוצות. כל קבוצה בתורה מרימה שני כרטיסים והופכת אותם. אם יש התאמה, הקבוצה תקבל נקודה והמדריך/ה יסביר/תסביר על התמונה וישאל/תשאל שאלה בנושא אם הם עונים נכון, הם מקבלים נקודה נוספת. כך בעצם יוצא שיש פוטנציאל של 2 נקודות בכל פעם שהקבוצה מוצאת זוג. בסוף המשחק, הקבוצה עם הכי הרבה נקודות מנצחת.

אפשרות נוספת:

אם המשתתפים צעירים מאוד, ניתן להתמקד רק בהתאמת זוגות, ולהוסיף הסבר קצר בכל פעם שמוצאים זוג. את השאלות אפשר לשאול בסוף כבנוס ולראות מה הם זוכרים.

שאלות לפי התמונות:

תמונה של בניין הכנסת

זהו בניין הכנסת בירושלים, בירת ישראל.

שאלה: באיזה חג יהודי הכנסת מציינת את יום הקמתה?

תשובה: ט"ו בשבט

תמונה של סמל המדינה

זהו סמל מדינת ישראל.

שאלה: איזה סמל יהודי מופיע במרכז הסמל?

תשובה: המנורה

תמונה של מגילת העצמאות

מגילת העצמאות היא המסמך שמכריז על הקמת מדינת ישראל.

דוד בן גוריון הקריא את המגילה בה' באייר תש"ח (14 במאי 1948).

שאלה: איזה חג נחגג מאז בתאריך זה?

תשובה: יום העצמאות

תמונה של דגל ישראל

זהו דגלה הרשמי של מדינת ישראל.

שאלה: איזה סמל מופיע במרכז הדגל?

תשובה: מגן דוד

תמונה של העיר העתיקה בירושלים

זוהי העיר העתיקה בירושלים. הכנסת נמצאת במרחק נסיעה קצרה מכאן. כאן נמצא הכותל

המערבי, אליו הגיעו יהודים לפני כ־2000 שנה להתפלל.

שאלה: מהי בירת מדינת ישראל?

תשובה: ירושלים

תמונה של המילה "שלום"

זוהי אחת המילים הבסיסיות ביותר בעברית. משמעותה שלום, להתראות וגם שלום בין אנשים.

שאלה: מהן השפות הרשמיות הנוספות בישראל?

תשובה: ערבית ואנגלית

תמונה של יונה עם ענף זית

זהו סמל מוכר לשלום. לכן גם עלה של זית מופיעה בסמל המדינה. עצי זית הם צמח מקומי בארץ ישראל והפכו לסמל של שלום.

שאלה: באיזה סיפור בתורה מופיעה יונה עם ענף זית?

תשובה: נח והתיבה

תמונה של מפת ישראל

זוהי מפת מדינת ישראל, המוגדרת כמדינה יהודית.

שאלה: כמה מדינות יהודיות יש בעולם?

תשובה: אחת

תמונה של עלייה

ישראל מורכבת מעולים מכל רחבי העולם. העם היהודי הגיע מכל קצוות העולם להיות חלק מהמדינה.

שאלה: מה פירוש המילה "עלייה"?

תשובה: לעלות – כאילו "עולים" לארץ ישראל

תמונה של קלפי הצבעה בישראל

ביום הבחירות בישראל, כל אזרח מעל גיל 18 יכול להצביע למפלגה אחת. ההצבעה היא חשאית ופרטית.

שאלה: כל כמה זמן מתקיימות בחירות בישראל באופן רשמי?

תשובה: כל ארבע שנים